

İki Dünya Bir Aile ‘Sosyolojik Bir Değerlendirme’

Yusuf YARALIOĞLU*

Öz

Göç olgusu insanlık tarihiyle eş bir olgudur. Dolayısıyla göç olgusuna bağlı olarak bireylerin göç öncesi ve sonrası kültürel kodlarına ilişkin değişimler de sosyolojik anlamda önem arz etmektedir. Bu çerçevede ele alınmış olan *İki Dünya Bir Aile* eseri Amerika Birleşik Devletleri’ne göç eden Türklerin, farklı bir kültür içerisinde yetişmiş yabancılarla evliliklerinin doğurmuş olduğu sosyolojik sonuçları din kurumu bağlamında ele almaktadır. Bu durum eserde ‘karma evlilik’ üst başlığı altında değerlendirilmiştir. Bu vesileyle yapılan değerlendirmelerde din kurumunun aile kurumunun inşasında önemli bir yeri olduğu tespit edilmiştir. Sosyolojik bir birlik olan ailenin sosyalleşme sürecinde ve toplumsal kurumlar bağlamında bireylerin ilişkilerinde yine önem arz ettiği de belirlenmiştir. Eser göç sosyolojisi ve din sosyolojisi disiplinleri bağlamında kültürel kodların dini kurumlar bağlamında göç sonrası nasıl değişim ve dönüşüm gösterdiğini anlama çabasıdır. Bu çerçevede karma evlilik yapan Türklerin başta kültürel, dini ve kişisel farklılıklardan ötürü sorun-lar yaşadığı görülmüştür. Bu bağlamda değerlendirilen sonuçlar incelendiğinde eserin, derinlemesine mülakatlar ve nicel verileri temel alarak oluşturulduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç sosyolojisi, din sosyolojisi, karma evlilik, ABD, sosyalleşme.

Abstract

The phenomenon of migration is a phenomenon equal to human history. Therefore, changes in the pre-migration and post-migration cultural codes of individuals, depending on the phenomenon of migration, are also of importance in sociological terms. The work "Two Worlds One Family", which has been handled within this framework, deals with the sociological consequences of the marriage of Turks immigrating to the United States with foreigners who have grown up in a different culture, in the context of religious institutions. This situation has been evaluated under the title of "mixed marriage" in the work. In the evaluations made on this occasion, it has been determined that the religious institution has an important place in the construction of the family institution. It has also been determined that the family, which is a sociological union, is also important in the socialization process and in the relationships of individuals within the context of social institutions. In the context of the sociology of migration and sociology of religion disciplines, the work is an effort to understand how cultural codes change and transform after migration within the context of religious institutions. In this context, it has been observed that Turks who have mixed marriages experience problems mainly due to cultural, religious and personal differences. When the results evaluated in this context were examined, it was observed that the work was created based on in-depth interviews and quantitative data.

Keywords: Immigration sociology, religion sociology, mixed marriage, USA, socialization.

* Doktora Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri (Din Sosyolojisi) Bölümü, Ankara / Türkiye, e-mail: yusufyaralioglu@gmail.com

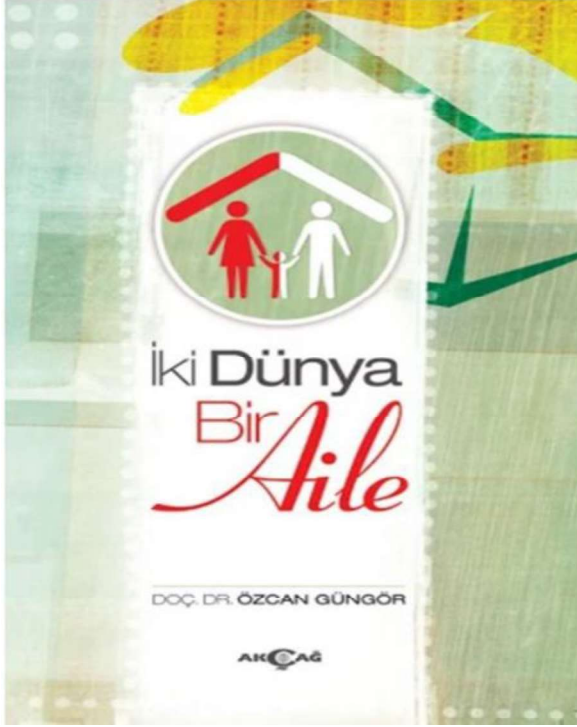
ORCID : <https://orcid.org/0000-0003-0966-5925>.

Bu makaleyi şu şekilde kaynak gösterebilirsiniz / To cite this article (APA):

Yaralıoğlu, Yusuf (2021). “İki Dünya Bir Aile ‘Sosyolojik Bir Değerlendirme’”. *Küllüye*, 2 (1): 73-80. DOI: 10.48139/aybukullüye.867245.

Makale Bilgisi / Article Information

Geliş / Received	Kabul / Accepted	Türü / Type	Sayfa / Page
24 Ocak 2021	26 Mart 2021	Kitap İncelemesi	73-80
24 January 2021	26 March 2021	Book Review	

Özcan Güngör (2016). *İki Dünya Bir Aile*. Ankara: Akçağ Yayınları. 364 s.

İki Dünya Bir Aile eserinde Amerika'nın New York, New Jersey ve Connecticut eyaletlerinde yaşayan ve bir tarafı Türk olan karma çiftler, sosyolojik anlamda göç sonrası toplumsal kurumlar bağlamında analiz edilmiştir. Güngör, 'İki Dünya Bir Aile' eserinde nitel ve nicel yöntemleri kullanarak, göç sonrası sosyalleşme sonucu gerçekleştirilen karma evliliklerde oluşan dinin yapısal konumunu çözümlenmeye çalışmıştır.

Sosyolojik bağlamda değerlendirilen göç olgusu ve buna bağlı gelişen olaylar son yıllarda en popüler sosyolojik konulardan biri olmakla birlikte, akademik eserlerde yakından ilgi görmeye başlamıştır. Ancak *İki Dünya Bir Aile* eseri göç sonrası dini yaşantı, kültürel değişimler ve aile entegrasyonu bağlamında değerlendirilen sosyolojik kurumların araştırılmış olması bakımından alanında sosyolojik anlamda bir boşluğu doldurmayı iddia etmektedir (Güngör 2016: 20-21). Eserde Türkiye kökenli bireylerin göç sonrası dini sosyalleşmeleriyle oluşan yeni sosyo-psikolojik ortam çözümlenmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede eser, sosyolojik göç araştırmalarını, göç sonrası bireylerin din fenomeniyle kurumsal anlamda yaşadığı gelişimi, değişimleri ve dönüşümleri bağlamında ele almasından dolayı önem arz etmektedir. Sosyoloji sözlüğünde göç araştırmaları; sosyolojik göç araştırmaları çeşit çeşittir ve genel anlamda 'akrabalık, toplumsal ağlar ya da iktisadi konulara yönelik incelemeler' gibi daha büyük problemlerin parçasını oluşturur şeklinde tanımlanmaktadır (Marshall 1999: 685). Bu anlamda göç sonrası ve öncesine dair birçok teori ortaya atılmış ve özellikle göç edilen yerin itici ve çekici yönleri, iç ve dış göçler, kırsaldan kente göç vb. konularda çalışmalar ve tanımlamalar yapıldığı anlaşılmıştır. Ancak göç sonrası dini yaşantıya ilişkin akademik literatürde pek az çalışmanın olduğu da bilinmektedir (Adıgüzel 2018: 6; Yaralıoğlu-Güngör 2020: 151-152). Bu çerçevede 'İki Dünya Bir Aile' kitabında esasen sosyolojik anlamda ABD'ye olan göç sonrası Türk bireylerin dini yaşantılarına ilişkin detaylı bilgi verilmektedir.

Araştırmanın probleminde ABD'de gerçekleşen karma evlilikler ve bu sosyolojik olguya bağlı olarak sonuçları bakımından kavramsallaştırmalara başvurulmuştur. Bununla birlikte toplumsal yapının temel unsuru olan 'aile' kurumu değerlendirilmiştir (Güngör 2016: 27). Bu anlamda ifade edilen

kavramsallaştırma, genel anlamda sosyoloji disiplininin tarihsel süreç içerisinde bizzat sosyologlar tarafından toplumsal yaşamı çözümlenmek adına, kavramsallaştırma yoluna başvurduğu şeklinde tezahür etmiştir. Karma evlilik tabirinin sosyolojik literatürde pek çok yönlü olarak değerlendirildiği görülmektedir. Örneğin bu kavramsal tanımlamalar; *dinler arası aile, iki inançlı aile, çift dinli aile, reforme edilmiş aile, karma aile, dinler arası evlilik, kültürler arası evlilik, karma ebeveyn çiftler vb.* şeklinde ifade edilmektedir (Güngör 2016: 27).

Aile olgusundan yola çıkılarak Amerika Birleşik Devletleri’ne göç eden Türk bireylerin karma evliliklerinin doğurduğu sosyolojik sonuçlar üzerine yoğunlaşan çalışma, alanında bir ilki gerçekleştirmektedir.¹ Sosyolojik bir birlik olan ailenin, ABD’ye göç sonrası sosyo-kültürel, yaşamsal anlamda karma evlilikten doğan değişim, dönüşüm ve gelişimler eserde bölümlere ayrılarak sistematik olarak değerlendirilmiştir.

Eser, tanımlayıcı çerçeveye başlayıp, konu, amaç, önem ve araştırmanın metodolojisine ilişkin bilgiler verdikten sonra, kavramsal çerçeve ile dış göç, Türk aile yapısı ve dinlerde yabancılarla evlilik ve ABD’de Türk varlığı başlıklarıyla detaylı ve sosyolojik anlamda açıklamasını içermektedir. Ardından uygulamalı araştırmaların bulgularının değerlendirilmesine geçilmektedir. Bu başlık altında aile kurumunun içerdiği, çocuk, evlilik, akraba, komşu, kültür, gelenek ve sorunların din ile olan ilişkisini sosyolojik bir perspektiften ele almaktadır.

Eserde tanımlayıcı kısımdan hemen sonra gelen kavramsal çerçeve bölümünde, dış göçe dair teorik bir açıklamada bulunulmuştur. Bu açıklama sosyolojik anlamda göçün bireyler üzerindeki etkilerinin değerlendirildiği bölümler için bir ön anlama planı şeklinde sunulmuş olmalıdır. Bu çerçevede yine aynı bölümde Türk aile yapısı ve dinlerde (İbrahim-i dinler kastedilmektedir) olan yabancılar ile olan evlilikler teorik anlamda ele alınmış ve son olarak Amerika’da bulunan Türk varlığına ilişkin somut deliller verilmiştir. Bu bağlamda sosyo demografik özellikler içerisinde verilen oranlar göz önüne alındığında göç sonrası evlilikte eşlerin ağırlıklı olarak Müslüman, (Hristiyanlık) Katolik ve Protestan mezheplerine tabi oldukları görülmektedir. Hristiyanlar arasında Protestanlıktan oransal anlamda bir adım önde bulunan Katoliklerin (Roma Katolik Kilisesine bağlı) Hristiyanlık açısından en fazla cemaate sahip olduğu göz önüne alınmalıdır. Diğer bir mezhep olan Protestanlığın oranının yüksek olması ise Hristiyanlığın üç büyük mezhebenden biri olmakla birlikte, tarihine bakıldığında Kuzey AB ve ABD’de yayıldığı ve genişlediği şeklindeki görüşü destekler nitelikte sunulmuş olmasının bir göstergesi olmalıdır (Yıldırım 2015: 93).

¹ Eserde, yapılan başvuru neticesinde, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmiş ‘yabancılarla evlilik konusuna yönelik’ herhangi bir araştırma projesinin yer almadığı resmi olarak bildirilmiştir.

Dini ve mezhebi anlamda ailelerin çocuk sayılarının değerlendirildiği bölüm içerisinde, çocuk sayısının ekonomik kaygı ve sosyolojik farklılıklara bağlı olarak değişim gösterdiği görülmektedir. Bu durum klasik sosyoloji kuramcılarının modern döneme işaret ettikleri bireyselleşmenin boyutunu kanıtlar nitelikte bir bilgi olarak değerlendirilebilir. Diğer yandan eşlerin karşılıklı olarak dini pratikler noktasında hayat boyu bir kriz aşaması eşiği yaşadıklarına işaret edilmiştir. Ancak, eserde bu duruma ilişkin verilen bilgilerde, özellikle 60'lı yıllar sonrasında göç eden Türklerde, nikâhın kilisede kıyılmasına razı olunmuş ise de çocukların (yabancı eşin çocukları açısından) Protestan kilisesi geleneklerine göre yetiştirilmesine karşı çıkmıştır. Ayrıca Katolik bir eşle evli olan bireylerin hem dini nikâhı kabul etmiş olması hem de çocukların kilise yönetiminde yetiştirilmesine razı oldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durum mezhepsel olarak 'her şeyi kucaklayan' anlamına gelen Katoliklerin, İncil'e olduğu kadar Kilise geleneklerine olan bağlılıklarıyla, Protestan anlayıştan daha dindar bir anlayışla hareket ettiğinden kaynaklanmış olabildiğine işaret etmektedir. Her halükârda son dönem din sosyologları tarafından yapılan araştırmalarda dinin önem derecesi artmış olduğu ifade edilmiş olsa da geçmişten gelen iki husumetli mezhep olan Protestan ve Katolik kilisesinin anlayış farklılıklarının göçmenlerin psikolojileri üzerinde de etkili olduğuna işaret etmektedir.

Eserde, nikâh görevi icra edebilen izinli Türk Camilerinde yapılan karma evliliklerin, Türk kızı- yabancı erkek veya Türk erkek-yabancı kız ve din değiştirmedeği halde yabancı kadınla evlenmiş Türk erkeği ve son olarak din değiştirme şartıyla evlenmiş Türk kızı oranının hatırı sayılır derecede olması da sosyolojik anlamda bölgesel sosyalleşme yaşayan Türklerin, kültürel ve dini uyum bakımından yeni yerleşim yerlerinde yeni meydan okumalarla karşı karşıya olduğuna işaret etmektedir. Bu çerçevede ele alınmış olan ve derinlemesine mülakatlar yoluyla eşin, din değiştirme durumu tespitinde 3 ana akım bulunmuştur. Bunlardan ilki olan *aile isteği ile din* değiştirmede ailenin çocuklarının kültürel anlamda bir baskı hissedip karşı muhatabı iknaya giriştiği şeklindeki görüş ağır basmıştır. *Kendi araştırarak din değiştirme* başlığında ise muhatap olan yabancı eşin bu tecrübeyi evlenme öncesi gerçekleştirdiğine dair görüşler yoğunlaşmakta (zamansal açıdan) ve bireysel eğilimlerin etkili olduğuna dair şüpheler kuvvetlenmektedir. *Eşin veya toplumun istekleri sonucu din değiştirme* ise, din değiştiren bireylerin çevresi sosyolojik anlamda irdelendiğinde ortak nokta olarak ailelerin evlilik sonrası sistematik baskı araçlarının yer aldığı sonucuna ulaşılmaktadır (Güngör 2016: 121-127). Bu durum sosyolojik bir tabir olan 'mahalle baskısının' bir göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çalışmada dini tecrübenin ifade ediliş şekillerinden biri olan ibadetler kısmını içeren namaz kıılma sıklığı sorusuna verilen cevaplarda, düzenli kıılanların oranıyla, kıılmayanların veya sıklık derecesine göre farklılık arz eden kıılma oranıyla neredeyse eşit durumdadır. Bu durum ABD'de özellikle Türkler açısından dışsal

anlamda seküler, içsel yani manevi anlamda dindar bir yaşantının varlığına işaret etmektedir. Dini tecrübenin ibadetler kısmında namazın önemli olduğunu vurgulamalarına rağmen namaz kıılma oranındaki bu oranın muhafaza edilemeyişi de bu durumu destekler nitelikte durmaktadır. Kuranı Kerim okuma sıklığı da bu çerçevede benzer bir tablo sunmakla beraber, az okunma durumuyla ilgili olarak değerlendirilen kısmın yoğunlukta olduğu görülmüştür. Yine bu durum sosyolojik anlamda yüzeysel ve seküler bir din anlayışına işaret ettiği şeklinde değerlendirilebilir. Hac ibadetinin de büyük oranda gerekliliğini kabul tutumu olduğu gözden kaçmamaktadır. Esasen Hac ibadetinin hem mal hem de bedenen yapılan ve bütün Müslümanlar tarafından kutsal belde sayılan bölgelerde yapılıyor olması göçmen bireylerde kutsala olan kalbi bir bağlantının olduğuna işaret etmektedir. Dolayısıyla ibadetlerde görülen seküler davranışların ve kutsal bölgelerdeki ibadet anlayışında ve oranlarında farklılık içermesinin temel sebebinin, kutsala olan bağlılıkla ilişkisi olduğu düşünülmektedir. Bu durum yapılan birçok göç çalışmasında da teyit edilmiştir. Diğer yandan göçmen bireyler kendilerini, refah içerisinde yaşamlarını sürdürdükleri için Kutsala olan minnetlerini her daim bir borç olarak görmektedirler.

Dindarlık konusunda yapılan mülakat sonuçları ise göçmen dindarlığı çerçevesinde temellendirilmiş görünmektedir. Göçmen dindarlığı, hangi ideolojik yapıya sahip olursa olsun göçmenlerin, göç sonrası bizatihi dinsel duyguların uyanışına vesile olabildiğini göstermektedir. ABD’de yaşayan Türkler açısından evlilik sürecine ilişkin müdahil tutumlarda değerlendirilmiş ve sonuç olarak Türklerin, sosyolojik anlamda modern tavır olarak değerlendirilen bireysel tanışma ile evlilik, aile müdahalesi yoluyla evlilik ‘*geleneksel tavır*’ ayrıca aile müdahalesinin de bireysel bir çabanın da etkisi altında gerçekleşmeyen tamamen özgür bir ortamda bireylerin tercih yetkilerinin olduğu evlilik ‘*küreselci tavır*’ bağlamında değerlendirildiği görülmektedir. Evlilik süreciyle alakalı olarak ise özellikle Türk bayanların kültürel farklılıklardan dolayı babalarından çekindiği ve bundan dolayı sosyolojik anlamda bir mahalle baskısından sakındığı şeklinde karşı çıkışların mümkün olduğu düşünülmüştür. Dininden dolayı, ailevi kültür farklılığı ve ‘millet ne der’ şeklindeki karşı çıkışların temelinde de ‘mahalle baskısının’ olduğu tespit edilmektedir. Dolayısıyla Türk aile yapısı özelliklerinin, sosyolojik anlamda göç sonrası toplumsal kabullerini devam ettirdiği gözlenmiştir. Bu durum Türk aile sosyalleşmesinin de kurumsal yapısı dinamiklerine bir örneklik oluşturmaktadır.

Eserde eşlerin tanışma durumuna ilişkin verilen bilgilerde son dönemlerde yeni bir dini sosyalleşme aracı olarak karşımıza çıkan sosyal medya (internet)’ın oranı ve bireysel tanışmalar ile olan tanışmaların büyük bir orana tekabül ettiği gözlenmiştir. Bu durum göz önüne alındığında yine sosyolojik anlamda modern bir toplumda yaşanıldığının bir kanıtı olarak karşımıza çıkmıştır. Ayrıca dini sosyalleşme bağlamında aile içerisinde önemli bir parçayı oluşturan çocukların da

kültürel kodların aktarımı, dil ve diğer rollere ilişkin sosyolojik bir değerlendirmeyi hak ettiği görülmektedir. Bu bağlamda dini sosyalleşme, sosyal etmenler aracılığıyla bireylerin dini inanç ve anlayışlarını etkileyen etkileşimli bir süreç olarak ifade edilmektedir (Sherkat 2013: 280). Bu çerçevede çocukların sosyalleşmesinde dini eğitim ve dini sosyalleşmenin rolüne ilişkin verilen bilgilerin de yine ailenin dindarlığına ilişkin verilere paralel olduğu gözlenmiştir. Ayrıca çocukların, herhangi bir dini kurum ve kuruluşa katılmadıkları veya daha az katılım gösterdiklerine ilişkin göstergeler bir sonraki neslin, sahip olunan değer yargıları ve kültürel kodlarını devam ettiremeyeceği bağlamında değerlendirilebilir. Diğer yandan çocuklar üzerinde eğitim ve kültürel hâkimiyet konusunda Türk aile yapısı ve kültürel kodları çerçevesinden uzak, İslami ve Hristiyan sosyalleşmesi arasında sıkışıp kalmış bir '*dini kimlik krizi*' olgusunun öngörüsü yapılabilmektedir.

Ayrıca akraba, komşu ve Türk topluluk ile ilişkiler bağlamında gerçekleşen sosyalleşmeye ilişkin bulgularda dikkat çekici sosyolojik verilerin temelde göçmen ve ev sahibi toplumda bulunan birey çerçevesinde birincil ilişkiden uzak, resmi ve sınırlı bir etkileşim söz konusu olduğu tahmin edilebilmektedir. Zira elde edilen verilerde göçmen taraf olan Türk bireyin ailesinden ve akrabalarından uzak oluşu ailevi sosyalleşme unsurunu sorunlu hale getirmektedir. Bu vesileyle çiftler akraba sosyalleşmesi yerine, veriler ışığında görüleceği üzere dostluk ve arkadaşlık sosyalleşmesine yönelmektedirler (Güngör 2016: 217).

Sosyolojik anlamda aile kurumu, bütün toplumlarda varlık gösteren bir kurum olmasına rağmen, aile yapıları, toplumlar arasında kültürel özelliklere bağlı olarak birtakım farklılıklar gösterebilmektedir. Bu çerçevede aileye ilişkin kültürel kodların aktarımında çocuklar açısından 'bir kriz' yaşandığı ifade edilebilse de aynı durum ebeveynler açısından tam olarak net değildir. Zira ABD de gerçekleşen bu evlilikler, temelde sosyolojik bir evliliğe hazırlık sürecinde tartışılıp, anlayış çerçevesinde orta yol şeklinde sonuçlanmaktadır (Güngör 2016: 230). Dolayısıyla evlilik sonrası kültürel, dinsel veya politik anlamda sorun yaşanmasını frenleyici ve engelleyici bir durum göz önüne gelmektedir. Ancak ifade edilen durumların olumsuz bağlamda gerçekleşen ve sorun alanı oluşturan 'temizlik, misafir olgusu, otorite mücadelesi, yeme içme 'helal-haram' durumu, vb. kültürel davranış içeren sosyal olgular için söylenebilmesi mümkün görünmemektedir. Yukarıdaki başlıkta ifade edilen çocukların 'bir kriz' aşaması geçirdiklerine ilişkin ifade bu başlık altında da dil konusunda karşımıza çıkmıştır. Dil konusunda göçmen yetişkin Türkler, İngilizce öğrenmede sıkıntı yaşarken, karma evlilik sonucu doğmuş olan çocuklar ise Türkçe öğrenmede sorun yaşamaktadırlar. Bundan dolayı bir 'kültürel kriz' aşamasına geçecek olan bu neslin kültürel anlamda bir boşluğa düşeceğini düşündürmektedir.

Aynı dini paylaşılan fakat farklı kültürden olan karma evliliklerde de din aynı olsa bile uyum anlamında bir düşme söz konusu olmakta ve kültürel farklılıkların dini kimliğin önüne geçerek davranışlarda etkili olduğu görülmüştür. Zira bireysel

farklılık bağlamında karı/kocanın birbirlerinin kültür ve geleneklerine uyum sağlayamadıkları tespit edilmiştir.

Bu kültürel kriz durumunun temelde orta yol bulma mekanizması ise sosyo-ekonomik durum ve toplumsal statüden kaynaklandığı yorumu kısmen olabilir. Zira katılımcıların mesleki ve ekonomik durumları incelendiğinde genel anlamda işyeri sahibi kişiler olarak tespit edilmektedir.

Eserde katılımcıların verdikleri cevaplar göz önüne alındığında, göç konusunda özellikle *The Laws of Migration (Göç Kanunları)*, olarak literatürde göç çalışmalarının önünü açan veya en azından kendisinden sonra gelen göç çalışmalarında bir başlangıç teşkil eden Ravenstein’ın İngiltere merkezli iç göçü açıklamaya yönelik bir çalışma olarak yaptığı ve 7 kanun olarak kodladığı çalışmasındaki (Ravenstein 1885: 198) göç kanunlarının 5. maddesinde bulunan; “uzun mesafelere göç eden göçmenler genellikle büyük endüstri veya ticaret merkezlerini tercih etmektedirler” ifadesine paralel olarak, göç nedenlerine ilişkin ABD’ye olan göçlerinde iş ve ticaret merkezleri fikri yattığı görülmektedir. Ardından göç edilen bir bölgedeki çekici nedenlerine ilişkin Everet Lee’nin İtme ve Çekme teorisini hatırlatan ve göçmen Türkler açısından *eğitim ve ticaret* alanına yoğunlaşmaktadır. Bu bağlamda Lee’ye göre bulunulan yerleşim yerlerinde bireyleri oraya çeken ve iten sayısız faktör bulunmaktadır (Lee 1966:50).

Özetle eser, göç sosyolojisi ve din sosyolojisi disiplinlerini içeren kültürel ve dini bağlamda farklı bir ülke olan ABD’ye göç etmiş Türk bireylerin göç sonrası yapmış oldukları yabancı bir eş adayıyla karma evliliklerinde dinin önem derecesini dini sosyalleşme kurumları çerçevesinde ele almaktadır. Bu bağlamda değerlendirilen sonuçlar incelendiğinde eserin, derinlemesine mülakatlar ve nicel verileri temel alarak oluşturulduğu gözlenmiştir. Karma evlilik yapan Türklerin sosyolojik olarak ‘ailevi baskısı’na rağmen sosyal çevrelerinde sosyalleşme kurumları aracılığıyla tanışmış oldukları bireylerle evlenme kararı aldıkları görülmüştür. Ancak aynı bireylerin kendi çocuklarının başka bir din veya milletten evlenmesine müsaade etmedikleri de anlaşılmıştır (Güngör 2016: 321). Bu çerçevede karma evlilik yapan Türklerin başta kültürel, dini ve kişisel farklılıklardan ötürü sorun yaşadığı görülmüştür. Göçmen evliliklerinde yani karma evliliklerde bir sonraki nesli oluşturan çocukların dil konusunda bir ikileme kaldığı ve İngilizce merkezli bir hayat anlayışına evrildiği belirlenmiştir. Zira bu durum tam ters bir anlayışla okunduğunda ise bir önceki nesil olan göçmen bireylerinde aile içerisinde yoğunlukla İngilizce kullandıkları bağlamında değerlendirildiğinde sosyolojik anlamda, çocukların içerisinde bulunduğu bu ikileme neden olduğu yorumu yapılabilmektedir. Diğer yandan karma evlilik yapan bireylerin akrabalık ilişkilerinin zayıf olması da yaşanan sorunların bir sonucudur. Karma evlilik dolayısıyla eşler arasındaki dini konulara ilişkin mesafenin boyutu, evlilikteki mutluluk, başarı ve çatışma gibi nedenlere ilişkili durmakta ve bundan

dolayı aynı din din ve kültürden olan kişilerin evliliğinin daha uyumlu bir tabloyla karşılaşılmasına sebebiyet vereceği belirtilmiştir.

Bu anlamda esere bir bütün olarak bakıldığında klasik sosyologların ifade ettikleri modernizm süreci ile alakalı olarak, bireyselleşme ve çok kültürcülük, iş bölümü ve uzmanlaşma, ikincil ilişkiler ağırlıklı toplumsal ilişkiler ve temelde modernizmin toplumsal sonuçlarının göçmenler üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Eser dini sosyalleşme kurumları olan aile, akraba, komşu, sosyal çevre, eğitim vb. sosyolojik kurumlar bağlamında sistematik olarak karma evliliklerin doğurduğu sonuçlar çerçevesinde ele alınmıştır. Eser göç ve din sosyolojisi alanında göçmen Türk bireylerin yabancı bir milletten bireyle evliliklerini ABD merkezli incelemesi bakımından önemli bir konumdadır.

Kaynakça

- Güngör, Özcan (2016). *İki Dünya Bir Aile*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Lee, Everett, S. (1966). "A Theory of Migration". *Demography*, 3 (1): 47-57. file:///C:/Users/PC/Downloads/Definitionofmigration.pdf [18.12.2018].
- Marshall, Gordon (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. Çev. Osman Akınhay-Derya Kömürçü. Ankara: Bilim Sanat Vakfı Yayınları.
- Petersen, William (1958). "A General Typology of Migration". *American Sociological Review*, Published by: American Sociological Association, 23 (3): 256-266.
- Ravenstein, Ernest G. (1885). "The Laws of Migration". *Journal of the Statistical Society of London. Blackwell Publishing for the Royal Statistical Society*, 48 (2): 167-235.
- Sherkat, Darren E. (2013). "Dini Sosyalleşme: Etki Kaynakları ve Araçların Etkileri". Çev. Özcan Güngör. *International Periodical For The Languages. Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (3): 279-297.
- Yaralıoğlu, Yusuf-Güngör, Özcan (2020). "Suriyeli Sığınmacılarda Yapısal Uyum. Dini Sosyalleşme Bağlamında Sosyolojik Bir Değerlendirme: Kilis Örneği". *Dini Araştırmalar*. 23 (57): 143-172.
- Yıldırım, Onur (2015). "Amerika'da Dinin Siyaset Üzerindeki Etkisi. Ekonomi". *İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 1 (2): 91-108.